ILMIY UNVON MUBORAK BO‘LSIN!

So‘nggi yillarda mamlakatimiz ilm-fan va ilmiy faoliyat sohalarida jahon miqyosida o‘z o‘rniga ega bo‘layotir. Har bir tizimda tegishli fan yo‘nalishlari bo‘yicha falsafa doktori (Doctor of Philosophy (PhD), fan doktori (Doctor of Science (DSc) ilmiy darajalarini, professor, dotsent va katta ilmiy xodim ilmiy unvonlarini berish qonun hujjatlarida belgilangan tartibda amalga oshirilmoqda. Qishloq xo‘jaligi vazirligi huzuridagi Tuproqshunoslik va agrokimyoviy tadqiqotlar instituti ham shular jumlasidandir.

Ma’lumot tariqasida shuni aytish mumkinki, hozirgi kunda ushbu Institutida jami 143 nafar xodimlar samarali mehnat faoliyatlarini yuritib kelmoqda. Shulardan 67 nafari ilmiy xodim, 1 nafar akademik, 13 nafar fan doktori, 30 nafar fan nomzodi va falsafa fanlari doktorlari hamda 23 nafar ilmiy darajaga ega bo‘lmagan ilmiy xodimlarni tashkil etadi. Institut ilmiy salohiyati 66 foizni tashkil etmoqda.

Shuningdek, Institut doktorantura va tayanch doktoranturasida 23 nafar (3 nafar doktorant va 20 nafar tayanch doktorant)lar tahsil olmoqda.

Bugun institut tarixida 1 nafar professor va 2 nafari katta ilmiy xodim ilmiy unvonlariga ega bo‘lgan xodimlar soni ko‘paydi. Quyida ularning ilmiy faoliyatlari bilan tanishishga qaror qildik.

Abduraxmonov Nodirjon Yulchievich 1976 yilda Namangan viloyati Chust tumanida tug‘ilgan, millati o‘zbek. 1998 yilda Toshkent davlat universiteti (hozirgi O‘zMU)ning Biologiya-tuproqshunoslik fakultetini «Tuproqshunoslik va agrokimyo» mutaxassisligi bo‘yicha imtiyozli diplom bilan tamomlagan.

2005 yilda Tuproqshunoslik va agrokimyo ilmiy-tadqiqot instituti huzuridagi D180.20.01 raqamli Ixtisoslashgan kengashda «Turkiston tog‘ tizmasi tog‘ oldi va osti tekisliklarining lalmi tuproqlari va ularning unumdorligini baholash (Jizzax viloyati chegarasida)» mavzusida 03.00.27 – «Tuproqshunoslik» ixtisosligi bo‘yicha nomzodlik dissertatsiyasini himoya qilib, biologiya fanlari nomzodi ilmiy darajasiga ega bo‘lgan.

2010 yilda Tuproqshunoslik va agrokimyo ilmiy-tadqiqot davlat instituti ilmiy kengashining tavsiyasiga ko‘ra, O‘zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasi qarori bilan «Tuproqshunoslik» ixtisosligi bo‘yicha katta ilmiy xodim ilmiy unvonini olishga muvafaq bo‘lgan.

Abduraxmonov Nodirjon Yulchievich, biologiya fanlari doktori, professor

2019 yilda Botanika instituti va O‘zbekiston Milliy universiteti huzuridagi ilmiy darajalar beruvchi DSc 27.06.2017.V.39.01 raqamli ilmiy kengash asosidagi bir martalik ilmiy kengashda «Sug‘oriladigan va lalmi tuproqlar unumdorligini baholashning ilmiy asoslari» mavzusida 03.00.13 – «Tuproqshunoslik» ixtisosligi bo‘yicha doktorlik dissertatsiyasini himoya qilib, biologiya fanlari doktori (DSc) ilmiy darajasiga ega bo‘lgan.

Hozirda Qishloq xo‘jaligi vazirligi huzuridagi Tuproqshunoslik va agrokimyoviy tadqiqotlar instituti direktorining ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo‘yicha direktor o‘rinbosari lavozimida samarali faoliyat olib bormoqda.

N.Yu.Abduraxmonov shu jumlada, 2 nafar falsafa doktori (PhD) ilmiy darajasini olgan oliy malakali mutaxassislar, 1 nafar magistr tayyorlagan. Bugungi kunda 3 nafar tayanch doktorantlar, 2 nafar mustaqil tadqiqotchi va 1 nafar magistratura talabasiga ilmiy rahbarlik qilib kelmoqda.

Olim hammuallifligida «Sirdaryo va Jizzax viloyatlarining sug‘oriladigan tuproqlari», «Sug‘oriladigan tuproqlarning evolyusiyasi va unumdorligi», «Tuproq unumdorligi va uni boshqarishning ilmiy asoslari», «Farg‘ona vodiysi sug‘oriladigan tuproqlarining xossalari, ekologik-meliorativ holati va mahsuldorligi», «Orol bo‘yi hududlarining tuproq resurslari va ulardan foydalanishning ilmiy asoslari» nomli monografiyalar, shuningdek, sohaga oid 10 tadan ortiq uslubiy va o‘quv qo‘llanmalar hamda 20 tadan ortiq tavsiyanomalar chop etilgan.

Nuriddinova Xurshida Toshevna
Qishloq xo‘jalik fanlari falsafa doktori (PhD), katta ilmiy xodim

Nuriddinova Xurshida Toshevna *1977 yilda Qashqadaryo viloyati Kitob tumanida tug‘ilgan, millati o‘zbek. 1999 yilda Toshkent davlat universiteti (hozirgi O‘zMU)ning Biologiya-tuproqshunoslik fakultetini «Tuproqshunoslik va agrokimyo» mutaxassisligi bo‘yicha diplom bilan tamomlagan.*

2018 yilda Tuproqshunoslik va agrokimyo ilmiy-tadqiqot instituti huzuridagi DSc.27.06.2017.Qx/B.43.01 raqamli Ixtisoslashgan kengashda «Chirchiq daryosi havzasi asosiy tuproqlari azot fondi va uning dehqonchilik ta’sirida o‘zgarishi» mavzusidagi 06.01.04 – «Agrokimyo» ixtisosligi bo‘yicha doktorlik dissertatsiyasini himoya qilib, qishloq xo‘jaligi fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD) ilmiy darajasiga ega bo‘lgan.

X.Nuriddinova Tuproqshunoslik va agrokimyoviy tadqiqotlar instituti sinov laboratoriyasida faol ishtirok etib, ushbu laboratoriya faoliyatini «O‘zstandart agentligi»da attestatsiya va akkreditatsiyadan o‘tishida alohida hissa qo‘shgan.

Olima hozirgi kunda Qishloq xo‘jaligi vazirligi huzuridagi Tuproqshunoslik va agrokimyoviy tadqiqotlar institutining «Tahliliy sinov laboratoriyasi» bo‘lim mudiri lavozimida samarali faoliyat yuritib kelmoqda.

Shuningdek, Nuriddinova Xurshida Toshevna «O‘zstandart» agentligi tavsiyasiga binoan ISO «Xalqaro standartlashtirish tashkiloti»ning «ISO/TC 190 Soil quality – Tuproq sifati» texnik qo‘mitasiga kuzatuvchi a’zolari sifatida qabul qilingan.

Bugungi kungacha olimaning 1 ta monografiya va 55 ta ilmiy ishi chop etilgan bo‘lib, jumladan 4 ta ilmiy maqolasi xorijning nufuzli jurnallarida chop etilgan.

X.Nuriddinova tomonidan o‘tkazilgan ko‘p yillik ilmiy tadqiqotlari natijalari asosida ilk bor havza o‘rta va quyi oqimi tuproqlari azoti fraksiyaviy tarkibiga tuproqlar xususiyatlari va rivojlanishi sharoitlari (joyning dengiz sathidan balandligi va qiyalik ekspozitsiyasi) ning ta’siri aniqlangan. Shu jumladan;

-to‘q tusli va tipik bo‘z tuproqlar azot fondi va uning fraksiyaviy tarkibining dehqonchilik ta’sirida o‘zgarishlari;

-«g‘o‘za-kuzgi bug‘doy» tizimida mineral o‘g‘itlar bilan birga go‘ngning turli me’yorlarining tuproq azot fondiga, «tuproq-o‘g‘it-o‘simlik» tizimida azot muvozanatiga ta’siri aniqlangan.

Shuningdek, olimaning samarali faoliyati davomida ushbu tizimda mineral o‘g‘itlar bilan birga qo‘llanilgan go‘ngning tuproqda gumus va azotning defitsitsiz va ijobiy muvozanatini hamda ekinlarning yuqori hosildorligini ta’minlovchi maqbul me’yorlari asoslangan.

Nizamov Sobirjon A’laevich
Qishloq xo‘jaligi fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), katta ilmiy xodim

Nizamov Sobirjon A’laevich *1982 yilning Namangan viloyatining Chortoq tumanida tug‘ilgan, millati o‘zbek. 2003 yillarda Farg‘ona Davlat Universiteti Tabiiyot fakultetining «Tuproqshunoslik» mutaxassisligi bo‘yicha bakalavr diplomini olgan. 2005 yillarda Mirzo Ulug‘bek nomidagi O‘zbekiston milliy universitetning «Agrokimyo» yo‘nalishi bo‘yicha magistratura bo‘limini tamomlagan.*

2006-2008 yillarda Tuproqshunoslik va agrokimyo ilmiy-tadqiqot institutida «Sahro mintaqasi sug‘oriladigan tuproqlarida toksikantlarning tarqalishi va ularning zaharli ta’sirini kamaytirish yo‘llari (Qashqadaryo havzasi quyi qismi tuproqlari misolida)» mavzusida ilmiy izlanish olib borgan va 06.01.04 – «Agrokimyo» ixtisosligi bo‘yicha qishloq xo‘jaligi fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD) ilmiy darajasini olgan.

S.Nizamov sohada olib borgan mazkur, ilmiy tadqiqot natijalarida:

-og‘ir metallarning xavflilik sinfi bo‘yicha birinchi qatorda turuvchi qo‘rg‘oshin elementi uchun ifloslanish gradatsiyasi ishlab chiqilgan;

-og‘ir metallarning tuproq tarkibida ruxsat etilgan me’yorlaridan 0,5;1;2;4 barobar ko‘p bo‘lganda ularni kamaytirishga qaratilgan fitoremediatsiya agrotadbiri takomillashtirilgan;

-sug‘oriladigan tuproqlarda og‘ir metallarning to‘planishi sanoat korxonalaridan 10 km va undan ortiq masofalarda shamol yo‘nalishlariga bog‘liqligi isbotlangan;

-Kasbi, Nishon va Muborak tumanlarida tarqalgan kasalliklarning atmosfera havosiga ajralayotgan chiqindi gazlar hamda hudud tuproqlarining ifloslanishiga bog‘liqligi;

-cho‘l mintaqasi sug‘oriladigan tuproqlarida to‘planib borayotgan og‘ir metallar va qoldiq pestitsidlarning miqdorlari aniqlangan holda tayanch massivlarda og‘ir metallardan xrom, nikel, qo‘rg‘oshin va kadmiy elementlari bilan ifloslanish holatini aks ettiruvchi tuproq ekologik 3D xaritalari tuzilgan va shu asosda tuproq qoplamida toksikantlarni kamaytirishga qaratilgan tadbirlarni olib borilishi lozimligini ilmiy asoslab berilgan.

S.A.Nizamov tomonidan hozirgi kunda sanoati rivojlangan viloyatlarda tuproq–suv–o‘simlik tizimining toksikantlar bilan ifloslanganlik darajasini hamda tuproqlarning ekologik holatini aniqlash, shuningdek, gumus miqdori turlicha bo‘lgan tuproqlarda toksikantlarning tuproq biotasi, faunasi, florasiga ta’sirini hisobga olgan holda og‘ir metallar bilan ifloslangan tuproqlarning ekologik holatini yaxshilash bo‘yicha ilmiy-asoslagan tavsiyalar ishlab chiqish bo‘yicha ilmiy izlanishlar olib bormoqda

Olim muallifligida so‘nggi yillarda 70 dan ortiq respublika va 30 dan ortiq xorijiy davlatlarning nufuzli ilmiy jurnallarida maqolalar nashr etilgan.